

PRESEK

List za mlade matematike, fizike, astronome in računalnikarje

ISSN 0351-6652

Letnik 29 (2001/2002)

Številka 5

Stran XVIII

Marija Vencelj:

NORVEŠKA USTANAVLJA ABELOVO NAGRADO ZA MATEMATIKO

Ključne besede: novice, matematika, Abelova nagrada, Norveška, Niels Henrik Abel.

Elektronska verzija: <http://www.presek.si/29/1483-Vencelj.pdf>

© 2002 Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije

© 2010 DMFA - založništvo

Vse pravice pridržane. Razmnoževanje ali reproduciranje celote ali posameznih delov brez poprejšnjega dovoljenja založnika ni dovoljeno.

NORVEŠKA USTANAVLJA ABELOVO NAGRADO ZA MATEMATIKO

Lani avgusta je norveška vlada naznanila ustanovitev Abelove nagrade, nove med narodne nagrade za matematiko. Nagrado so Norvežani po svojem rojaku Nielsu Henriku Abelu (1802–1829), enem največjih matematikov vseh časov. Prvič jo bodo podelili leta 2003. Začetni kapital nagradnega sklada je 200 milijonov norveških kron, kar je približno 23 milijonov ameriških dolarjev. Višina vsakoletne nagrade bo odvisna od donosa sklada in bo približno tolikšna kot pri Nobelovi nagradi (ki je, kot vemo, za matematiko ne podeljujejo). Ocenjujejo jo na 5 milijonov norveških kron.

Sama ideja Abelove nagrade za matematiko je stara že sto let, sega v čas ustanovitve Nobelove nagrade. Prvi pobudnik je bil norveški matematik Sophus Lie konec 19. stoletja. Leta 1902 je Oscar II, kralj unije Švedske in Norveške, predlagal ustanovitev take nagrade, vendar je predlog zamrl, ko je leta 1905 zveza med narodoma (miroljubno) razpadla. Zadnjo pobudo je podal matematični oddelek Univerze v Oslu, ki bo, od 3. do 8. junija letos, gostitelj mednarodne konference v počastitev 200-letnice Abelovega rojstva. Tedaj bo tudi slovesno objavljena ustanovitev nagrade.

Z Abelovo nagrado bo upravljala Norveška akademija za znanost in humanistiko v Oslu. Imenovala bo petčlanski izbirni odbor in širše svetovalno telo, ki ga bo sestavljalo dvajset do trideset članov. Sestavi odbora in svetovalnega telesa bosta mednarodni z opaznim deležem nenorveških matematikov. Vseh pravil v zvezi s podeljevanjem nagrade še niso določili. Gotovo pa je, da za dodelitev nagrade ne bo nobene starostne omejitve, kakršna npr. velja za Fieldsovo medaljo, najprestižnejšo matematično nagrado doslej. To lahko prejmejo le matematiki, mlajši od štirideset let. Prav tako ne bo nobene omejitve glede matematičnih področij, za katere naj bi nagrado podeljevali.

Norvežani žele z Abelovo nagrado po eni strani dvigniti splošni ugled matematike, radi pa bi se tudi predstavili kot narod z bogato kulturno in znanstveno tradicijo. Upravičeno lahko postavijo matematika Nielsa Henrika Abela ob stran drugim velikim rojakom, kot so pesnik in dramatik Henrik Ibsen, slikar Edvard Munch ali skladatelj Edvard Grieg.

Kip N.H. Abela, delo kiparja Vigeland, ki stoji na Abelovem griču pred kraljevo palačo v Oslu.